

Dosarul nr.2ra-1141/19

prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni (Jud: C. Crețu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: G. Dașchevici, A. Panov, L. Bulgac)

ÎNCHEIERE

19 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Leonid Onceanu
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Leonid Onceanu și
Ivan Popov împotriva lui Ion Grigoreț și Trifan Stanciu cu privire la anularea
contractului de împrumut cu ipotecă,

împotriva deciziei din 21 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respinsă cererea de apel depusă de Leonid Onceanu și Ivan Popov și menținută
hotărârea din 25 iulie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni,

constată:

La 16 februarie 2016, Leonid Onceanu și Ivan Popov au depus cerere de
chemare în judecată împotriva lui Ion Grigoreț și Trifan Stanciu cu privire la
anularea contractului de împrumut cu ipotecă.

În motivarea acțiunii, reclamantii au indicat că în luna decembrie 2000, Leonid
Onceanu a împrumutat lui Ion Grigoreț suma de 38 000 dolari SUA pentru
necesitățile familiare. La insistența de a întoarce suma de bani, Ion Grigoreț, la 31
august 2001, a întocmit o recipisă, prin care, s-a obligat până la sfârșitul anului 2001
să întoarcă suma respectivă.

De asemenea, reclamantii au specificat că la începutul anului 2001, Ivan Popov
a împrumutat lui Ion Grigoreț suma de 13 100 dolari SUA pentru necesitățile
familare și în acest sens, la 3 septembrie 2011, a fost întocmită recipisa, prin care
Ion Grigoreț s-a obligat să întoarcă suma dată pînă la sfârșitul anului 2001.

Reclamantii au menționat că Ion Grigoreț nu și-a onorat obligațiile asumate, iar
drept urmare, reclamantii au depus cerere de chemare în judecată, prin care au
solicitat încasarea din contul lui Ion Grigoreț, în beneficiul reclamantului Leonid
Oncean a sumei de 38 000 dolari SUA și în beneficiul reclamantului lui Ivan Popov
a sumei de 13 100 dolari SUA. Reclamantii au susținut că, prin hotărârea din 18
aprilie 2013 a Judecătoriei Hîncești, acțiunea a fost admisă, fiind dispusă încasarea
din contul lui Ion Grigoreț în beneficiul lui Leonid Onceanu a datoriei în sumă de

38 000 dolari SUA. La fel, a fost dispusă încasarea din contul lui Ion Grigoreț în beneficiul lui Ivan Popov a datoriei în mărime de 13 100 dolari SUA. Prin decizia din 3 decembrie 2015 a Curții de Apel și Chișinău a fost menținută hotărârea din 18 aprilie 2013 a Judecătoriei Hâncești, iar prin încheierea din 23 martie 2016 a Curții Supreme de Justiție a fost declarat inadmisibil recursul înaintat de Ion Grigoreț.

În acest context, reclamantii au afirmat că pe parcursul examinării cauzei respective le-a devenit cunoscut faptul că, la 9 noiembrie 2001, după două luni de la întocmirea recipiselor, Ion Grigoreț a vândut casa de locuit și mobilierul nepotului său, Victor Rotaru la un preț evident diminuat față de costul acestora la momentul încheierii tranzacției, pentru a evita aplicarea sechestrului asupra patrimoniului său.

Nefiind de acord cu contractul de vânzare-cumpărare, Leonid Onceanu și Ivan Popov au depus cerere de chemare în judecată, iar prin hotărârea din 1 februarie 2013 a Judecătoriei Hâncești, care a fost menținută prin decizia din 26 noiembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. Însă prin decizia din 16 iulie 2014 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de către Leonid Onceanu și Ivan Popov, fiind casată hotărârea din 1 februarie 2013 a Judecătoriei Hâncești și decizia din 26 noiembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea a fost admisă, fiind declarat nul contractul de vânzare-cumpărare din 9 noiembrie 2001 încheiat între Ion Grigoreț în calitate de vânzător și Victor Rotaru în calitate de cumpărător.

Leonid Onceanu și Ivan Popov au accentuat că la 15 august 2014, între Trifan Stanciu în creditor ipotecar și Ion Grigoreț în calitate de debitor ipotecar a fost încheiat contractul de împrumut al banilor cu ipotecă nr. 3493.

Astfel conform contractului menționat, Trifan Stanciu în calitate de creditor ipotecar a dat cu împrumut lui Ion Grigoreț suma în mărime de 95 000 euro, fără dobândă, cu termen de rambursare până la 15 august 2024, iar debitorul ipotecar Ion Grigoreț, în scopul garantării executării obligației de restituire a împrumutului a grevat cu ipotecă bunurile imobile și anume terenul cu suprafața de 0,087 ha, nr. cadastral XXXXX și casa de locuit din XXXXX în beneficiul lui Trifan Stanciu. Totodată reclamantii au notat că din conținutul contractului de împrumut cu ipotecă rezultă că Ion Grigoreț poate folosi în continuare bunul ipotecat.

În opinia reclamantilor, pârâții încearcă să înstrăineze bunurile imobile pentru a evita executarea hotărârii judecătorești privind încasarea în beneficiul lor a sumelor datorate de către Ion Grigoreț.

Leonid Onceanu și Ivan Popov au depus prezenta cerere de chemare în judecată în temeiul art. 217 și art. 220 ale Codului civil.

Reclamantii Leonid Onceanu și Ivan Popov au solicitat anularea contractului de împrumut a banilor cu ipotecă nr. 3493 din 15 august 2014, încheiat între Ion Grigoreț și Trifan Stanciu ca fiind fictiv.

Prin hotărârea din 25 iulie 2017 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, acțiunea depusă de Leonid Onceanu și Ivan Popov a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 102-103, vol. I).

Prin decizia din 30 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Leonid Onceanu și Ivan Popov și menținută hotărârea din 25 iulie 2017 a Judecătorei Hâncești, sediul Ialoveni (f.d.142-148, vol. I).

Prin decizia din 19 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către Leonid Onceanu, fiind casată decizia din 30 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, deoarece instanța de apel a evitat să examineze observațiile apelanților, însușind prioritar cele invocate de pârâții-intimați, referindu-se formal la sarcina probațiunii pusă pe seama lui Leonid Onceanu și Ivan Popov (f.d. 215-222, vol. I).

Prin decizia din 21 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Leonid Onceanu și Ivan Popov, fiind menținută hotărârea din 25 iulie 2017 a Judecătorei Hâncești, sediul Ialoveni (f.d.24-29, vol. II).

Pentru a hotărî astfel, instanțele de judecată au considerat neîntemeiat argumentele lui Leonid Onceanu și Ivan Popov cu privire la nulitatea contractului de împrumut cu ipotecă, deoarece părților contractului întreprind acțiuni ce denotă intenția lor de a executa acest contract.

Suplimentar, instanța de apel a indicat că la momentul încheierii contractului de împrumut cu ipotecă, în privința bunurilor asupra cărora a fost instituită ipoteca nu erau careva interdicții. Prin urmare, instanțele au concluzionat că nu a fost dovedit faptul că contractul de împrumut cu ipotecă a fost încheiat fictiv sau contravine normelor imperative.

La 15 aprilie 2019, Leonid Onceanu, a depus prin intermediul oficiului poștal recurs împotriva deciziei 21 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Recurentul Leonid Onceanu în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Astfel recurentul a menționat că instanțele de judecată la examinarea cauzei nu au luat în considerație faptul că contractul de împrumut cu ipotecă nr. 3493 din 15 august 2014, încheiat între Ion Grigoreț și Trifan Stanciu este unul fictiv. În acest sens, recurentul a accentuat că contractul a fost încheiat fără intenția de a produce efecte juridice, deoarece suma împrumutată în sumă de 95 000 euro nu a fost de fapt transmisă de către Trifan Stanciu lui Ion Grigoreț. Recurentul a afirmat că semnarea acestui contract a avut loc pentru a nu executa hotărârea judecătorească privind obligarea lui Ion Grigoreț la întoarcerea sumei de bani împrumutate.

De asemenea, recurentul a relatat că contractul de împrumut cu ipotecă din 15 august 2014 a fost înregistrat în aceeași zi la Organul Cadastral Teritorial Ialoveni la cererea lui Ion Grigoreț, fapt care contravine prevederilor art. 14 din Legea cu privire la ipotecă, conform căruia la înregistrarea contractului de ipotecă este necesară cererea creditorului ipotecar.

La 17 mai 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs lui Ion Grigoreț și Trifan Stanciu, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii

scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 31 mai 2019, Ion Grigoreț și Trifan Stanciu au înaintat referință la cererea de recurs depusă de Leonid Onceanu, prin care au solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilă cererea de recurs formulată de Leonid Onceanu, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Prin prisma dispozițiilor citate, instanța de judecată a constatat că recursul declarat de Leonid Onceanu la 17 aprilie 2019 este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În aceeași ordine de idei, materialele cauzei au confirmat faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face

incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinski v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, para. 41, *Marc Brauer*, *ibidem*, para. 35; *Miessen*, *ibidem*, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Leonid Onceanu este formulată în baza art. 432 alin. (2) lit. c) și d) din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (2), lit. f) din Codul de Procedură Civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, *ibidem*, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, *ibidem*, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Leonid Onceanu a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, *ibidem*, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecătii nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide

în mod unanim că recursul declarat de către Leonid Onceanu nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Leonid Onceanu se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari